

Budování virtuální depozitní knihovny

Tomáš Foltýn

Motivace:

- platná legislativa ČR předepisuje knihovnám trvale uchovávat knižní sbírky

garance trvalého uchování knižního dědictví

ANO či NE?

NE!

Není přesný přehled o dokumentech, které jsou obsaženy v konzervačních sbírkách knihoven (SKC tuto problematiku nereflektuje, různé přístupy knihoven k těmto sbírkám atd.).

13. KONFERENCE ARCHIVY, KNIHOVNY, MUZEA V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ 2012

Autor	Název	Rok
Osička, A.	Anglicko-český slovník s výslovností, přízvukem mluvnic, vazbami a frazeologií	1957
	Czechoslovak economic papers 6	1966
	Česká republika a evropské bezpečnostní struktury	1996
Kousalová, E.; Princová, M.; Krulík, O.	...é země ... proti terorismu	2006
Pulec, Vladivoj	...hnutí ve ...	1953
	...kratické ... nska	1955
Kraminov, D.		1948
		1958
Arab-Ogly, E. (ed.)		1965
Sedláčka, Jos.		1947
Klíma, Arnošt		1955
Hájek, J.S.		1947
Bystrický, Ru		1958
		1993
		1994
		1958
Švestka, Miroslav		1946
	...ých děj ... 194	1956
Cvekl, Jiří ... [et al.]	...sophie	1964
	...ání povstání: s ...ník k ... výročí	1959
Stehlík, Oldřich	...slovník česko-francouzský 1: ...	1936
Bečk, J. V.	Slovník synonym a frazeolog ...	1982
Moucha, Antonín	Správa knihovny	1947
	Stát ...	1957
	Stroje na zpracování informací: sborník 2	1954
	Stroje na zpracování informací: sborník 3	1955
	Stroje na zpracování informací: sborník 4	1956
	Stroje na zpracování informací: sborník 5	1957
	Stroje na zpracování informací: sborník 6	1958
	Stroje na zpracování informací: sborník 8	1962
Středa, Ladislav	Technické aspekty soudobého terorismu	2005
Pearl, Raphael	Terorismus a národní bezpečnost	2005

Projekt NAKI DF12P01OVV007

**Vytvoření kooperativního systému pro budování
a správu novodobých konzervačních knižních
sbírek v České republice a vývoj potřebných
nástrojů**

„Virtuální depozitní knihovna“

Hlavní cíle projektu:

- a) automatizace nabídkových a poptávkových seznamů, které by usnadnily vyřazování knih jednotlivými veřejnými knihovnami a zároveň přispěly k efektivnímu obohacení fondů knihoven s konzervační povinností
- b) kontrola výskytu počtu exemplářů bohemikálních dokumentů zastoupených v knihovnách s konzervační povinností (Národní knihovna ČR, Moravská zemská knihovna, Vědecká knihovna Olomouc)
- c) evidence bohemikálních exemplářů v rezervních fondech výše uvedených knihoven prostřednictvím služeb tzv. Virtuální depozitní knihovny

Další cíle projektu:

d) vytvoření metodik:

- metodika budování, uchování a správy konzervačních knižních sbírek
- metodika průzkumu novodobých fondů
- metodika pro výpočet optimálního počtu exemplářů uchovávaných v systému konzervačních knihoven

O projektu...:

- řešitelé:
  - Národní knihovna ČR
  - Moravská zemská knihovna
  - Vědecká knihovna Olomouc

- technologický partner:
  - Incad

- celkový rozpočet projektu:
  - 19,3 mil. Kč
  - personální náklady, provozní náklady, investice, vybavení, služby

O projektu...:

- harmonogram:
  - 2012 - 2015
  - dvě etapy:
    - I. etapa (2012-2013)
      - betaverze aplikace „Virtuální depozitní knihovna“
      - návrhy jednotlivých metodik
    - II. etapa (2013-2014)
      - optimalizace aplikace „Virtuální depozitní knihovna“
      - ověření jednotlivých metodik
  - výsledky do RIV:
    - Z – poloprovoz
    - R – software
    - 3x N – certifikovaná metodika

Východiska projektu:

- trvalé uchování knižního kulturního dědictví je závislé na uložení konzervačních sbírek

povinné výtisky uložené ve fondech knihoven

individuální přístup k využívání těchto sbírek

nerovnoměrné dochování jednotlivých exemplářů

složitost a velká časová náročnost doplňování těchto sbírek

ztráty dokumentů, které by konzervační sbírky obohatily

Východiska projektu:

- potřeba automatizace:
  - vývoj aplikace, která by umožnila:
    - mapovat přesný počet exemplářů jednotlivých dokumentů
    - zaznamenávat informace o jejich fyzickém stavu
    - přímo obohacovat konzervační sbírky
      - automatický výběr z nabídkových seznamů
      - aktivní poptávání se po chybějících dokumentech

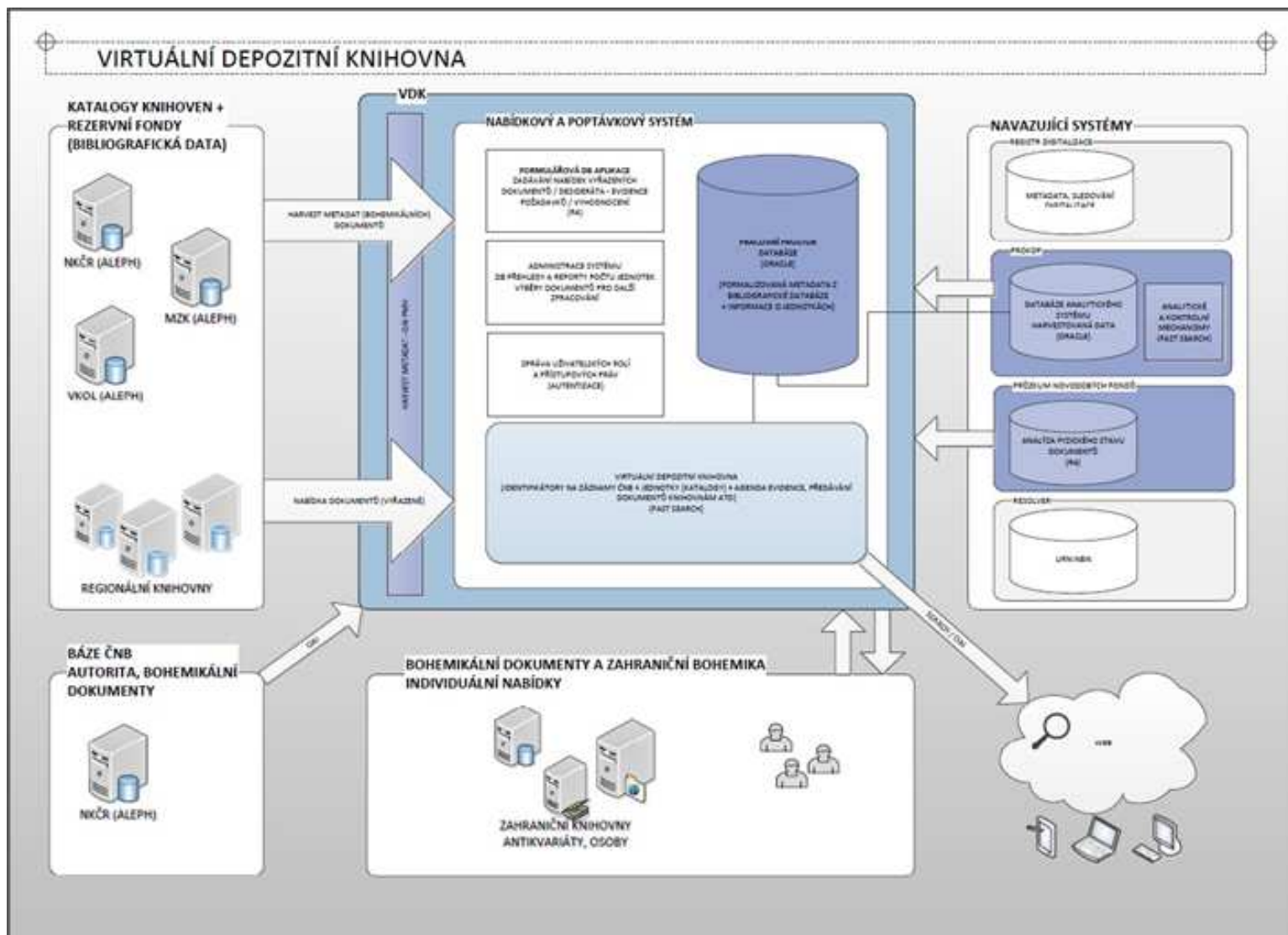
Technologické řešení:

- používají se řešení, které jsou dlouhodobě využívána v NK ČR:
  - PROKOP
    - harvesty záznamů z jednotlivých katalogů
    - unifikace
  - ORACLE
    - databáze
  - Relief IV
    - aplikační prostředí
  - MS FAST
    - vyhledávací rozhraní

snížování sekundárních nákladů na technické prostředky a správu

Technologické řešení:

Technologické řešení:

- betaverze aplikace bude předána k 10. 12. 2012 na testování
  - základní východiska:
    - funkční analýza definující jednotlivé agendy
    - aplikace nijak nezasahuje do bibliografického záznamu
    - potřeba napojení na další knihovní systémy
    - stanovení algoritmů pro porovnání výsledků
    - unifikace dat na jednotný profil

Technologické řešení:

- nastavení harvestu datového zdroje

Virtuální depozitní knihovna - Mozilla Firefox

Šoubor Úpravy Zobrazení Historie Záložky Nástroje Nápověda

Virtuální depozitní knihovna +

Virtuální depozitní knihovna Hlavní menu Search Login

Název Typ zdroje Formát XML

Aleph VKOL OAI marc21

Třída Parametry

cz.incad.vdk.server.datasources.oai.OAIHarvester -cfgFile VKOL -fromDisk -dontIndex

CRON

Skidit zdroj

Sklizně

Stav	Čas spuštění	Čas ukončení
ukoncen	2012-11-01 15:40	2012-11-02 11:25

Počet záznamů Uživatel

988097

Technologické řešení:

- přehled harvestovaných záznamů

Virtuální depozitní knihovna - Mozilla Firefox

Šoubor Úpravy Zobrazení Historie Záložky Nástroje nápověda

Virtuální depozitní knihovna +

Virtuální depozitní knihovna Hlavní menu Search Login

Records: 1 - 15 of 3762961

Hlavní název	Typ dokumentu	URL zdroje
Deník Špígl :	as	http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-000179966&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01
<p>Property:Zaznam.typDokumentu: BK Property:Zaznam.url: http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-001189074&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01 Reference:Zaznam.skizen: 44 Property:Zaznam.sourceXML: oai:aleph.mzk.cz:MZK01-001189074 2012-08-24T13:36:49Z base:mzk01 collection:mzk01Other 01991nam a2200553 a 4500 001189074 CZ BrMZK 20120127100352 0 m d co^cg 120109s2011 xr e 00j 0 cze 978-80-87314-18-0 (CDR) BOA001 cze 005 Management. Řízení Konspekt 4 37.016 Učební osnovy. Vyučovací předměty. Učebnice Konspekt 22 005.51 MRF (07) MRF (076.1/3) MRF (0.034.44) MRF Příbyl, Martin, 1979- mzk2012679597 aut Sběrka příkladů do logistiky [elektronický zdroj] / Martin Příbyl 1. vyd. Znojmo : Soukromá vysoká škola ekonomická, 2011 1 CD-ROM Název z titulní obrazovky, označení vyd. z tiráže V tiráži: Katedra marketingu a managementu Požadavky na systém: Adobe Acrobat Reader logistika (management) ph122437 úlohy czenas učební texty fd133599 czenas sbírky úloh fd132056 czenas CD-ROM fd133955 czenas Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo. Katedra marketingu a managementu mzk2012679606 CDR-1277.832 BOA001 001189074 P 12/0082 Soukromá vysoká škola ekonomická, CDR-1277.832 an20120109 trusvl as20120110 trusvl jp20120118 horaiv vp20120127 vrbael 201201 NOV n Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo 12/0082 1277.832 20120128 MZK01 MZK01 CDR UK1 CDR-1277.832 9788087314180 20120110 2610497923 p.v. 20120110 96 Jen do studovny ZP 00000000 0000 001222603 000010 Reference:Zaznam.skizen.Property:Skizen.spusteni: 2012-11-01 10:18:25.000000000 Property:Zaznam.hlavniNazev: Sběrka příkladů do logistiky Reference:Zaznam.skizen.Property:Skizen.stav: ukoncen</p>		
Pro prevenci sociálně patologických jevů mm		http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-000587849&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01
Místní finance /	BK	http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-000168632&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01
Alain Resnais, or the Theme of Time	BK	http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-000260956&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01
30 let Valašky	MU	http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-000158569&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01
Koncert D dur, Op. 3, 1	MU	http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-001208056&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01
Elektrina nepromíjí :	BK	http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-000351430&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01
Vražda na zámku /	BK	http://oai.mzk.cz/?verb=GetRecord&identifier=oai:aleph.mzk.cz:MZK01-000299094&metadataPrefix=marc21#set=base:mzk01

Technologické řešení:

- vyhledávací interface

The screenshot displays the search interface of the 'Virtuální depozitní knihovna' (Virtual Depositary Library). The browser window title is 'Virtuální depozitní knihovna - Mozilla Firefox'. The page header includes the title 'Virtuální depozitní knihovna' and the subtitle 'Kooperativní systém pro budování a správu novodobých konzervačních knižních sbírek v české republice'. A search bar contains the term 'logistika' and a 'hledat' button. Below the search bar, it indicates 'Počet nalezených položek: 7 titulů' and '1-7'. The left sidebar shows filter settings for 'logistika', including 'Hledání podle místa vydání (6)', 'Počty exemplářů (3)', and 'Zdroj (3)'. The main content area displays search results for 'logistika', sorted by relevance. The results include:

- Logistika jako součást vnitropodnikového řízení :** Hlavní autoři: Prachař, Jan, Rok(y) vydání: 2011, CNB: cnb002277859, 2 exempláře. Zájem mají: VKOL, MZK.
- Logistika v teorii a praxi :** Rok(y) vydání: [2000]-, CNB: cnb001658501, 8 exemplářů. Zájem mají: VKOL, MZK.
- Přeprava odpadů, logistika, likvidace havárií :** Rok(y) vydání: 1994. Zájem mají: VKOL, NKP.
- Logistika v řízení podniku / :** Hlavní autoři: Bělohoubek, Pavel, Rok(y) vydání: 1996-. Zájem mají: (empty).

Zpracování jednotek...:

- rezervní fondy NK ČR
  - zpracování rezervních fondů NK ČR je klíčové pro:
    - zmapování dříve neevidovaných fondů
    - doplnění chybějících fondů
  - od června 2012 zpracováno více než 42 000 jednotek
  - 280 náhrad ztracených titulů pro Národní konzervační fond
  - 360 titulů, které v Národním konzervačním fondu nebyly zastoupeny
- konzervační fond Vědecké knihovny v Olomouci
  - část dosud nezpracovaná v elektronickém katalogu

Průzkum fondů:

- návaznost na průzkum fondů a vývoj aplikace realizovaných v rámci institucionálního výzkumu NK ČR:
  - podrobný průzkum knihovních fondů za účelem zjištění jejich reálného fyzického stavu
  - nastavení jasných kritérií hodnocení a terminologie
    - např. typ papíru – ruční, dřevitý, křídový, novinový či jiný papír
  - v bázi více než 34 000 záznamů
    - v rámci NAKI se zatím zpracovalo 6 720 knih
  - průzkumy probíhají i v Moravské knihovně Brno (cca. 1 100 záznamů) a Vědecké knihovně Olomouc (115 záznamů)

Průzkum fondů:

WebRELIEF III Centrální znalostní báze RD admin

Křivočárka - Exemplář - cnb001301235

Tabulka **Formulář**

Jméno souboru: _____

AKTUÁLNÍ STAV PO ZÁSAHU: původní stav

Poškození				Poškození knižní blok		Soubory připojené k měření	
Desky:	Hřbetník:	Kapitálek:	Záložková stužka:	Předšádka:	Vazba:		
☐ 1	☐ 1	☒ 1	☐ 1	☐ 1	☐ 1	☒	Jméno souboru: IMG_3798[1].JPG
☒ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☐ 2	☒ 2		Velikost souboru (kB): 2964
☐ 3	☒ 3	☐ 3	☒ 3	☐ 3	☐ 3		Typ souboru: image/jpeg
☐ 4	☐ 4			☐ 4	☐ 4		
☐ 5	☐ 5			☐ 5	☐ 5		

Poškození obálky

Na deskách Není Vevázaná

MECHANICKÉ POŠKOZENÍ:	BIOLOGICKÉ POŠKOZENÍ:	CHEMICKÉ POŠKOZENÍ:
Není ☐	Není ☐	Není ☐
Chybějící část ☐	Hlodavci ☐	Barevné skvrny ☐
Činnost hlodavců, hmyzu ☐	Hmyz ☐	Jiná tekutina ☐
Křehkost ☐	Plísně, bakterie ☐	Mastnota ☐
Lepicí pásky ☐		Nečitelný text ☐
Přehyb, překlad ☐		Prach ☐
		Tepelné poškození ☐
		Voda ☐
		Zdegradovaný ☐

Poškození obálky - poznámka:
_____

Poškození papíru

MECHANICKÉ POŠKOZENÍ:	BIOLOGICKÉ POŠKOZENÍ:	CHEMICKÉ POŠKOZENÍ:
Není ☐	Není ☐	Není ☐
Chybějící strana ☐	Hlodavci ☐	Zdegradovaný ☒
Činnost hlodavců, hmyzu ☐	Hmyz ☐	Barevné skvrny ☐
Chybějící část ☐	Plísně, bakterie ☒	Jiná tekutina ☐
Křehkost ☒		Mastnota ☐
Lepicí pásky ☐		Nečitelný text ☐
Přehyb, překlad ☐		Prach ☒
Slepené listy ☐		Tepelné poškození ☐
		Voda ☐

Chybějící strana
_____

Řádků: 17516 | Tříděno podle: Jméno souboru | Název pohledu:

Hotovo Internet | Chráněný režim: Vypnuto 100%

Průzkum fondů:

Průzkum fondů:

Výpočet optimálního počtu exemplářů:

- využívané metody:
  - Time Weighted Preservation Index
  - Annual Loss Rate
- souvislost mezi uložením dokumentů, jejich vlastnostmi reformátovanými kopiemi ve vztahu k jejich dochování v plánovaném časovém horizontu
- zásadní hodnota pro výpočet je Preservation Index (PI)
  - definuje dobu pro přežití alespoň jednoho exempláře s určitou mírou pravděpodobnosti

Výpočet optimálního počtu exemplářů:

- další kroky:
  - musí být provedena analýza pro stanovení vzorce k výpočtu potřebného množství exemplářů
    - „survival probability“
  - bude definován faktor ztrát (Annual Loss Rate)

plánování minimálního počtu exemplářů, jež bude nutné pro budoucnost uchovat v konzervačních sbírkách

Využití výsledků projektu:

- vazba k vytvářené koncepci knihoven 2011-2015

Koncepce trvalého uchování a zpřístupnění tradičních textových dokumentů – knihy, periodika, rukopisy, historické fondy, hudebniny

podpora uložení tradičních bohemikálních dokumentů včetně definování podmínek pro jejich uložení a konzervaci

vybudování fyzické depozitní knihovny a Mezioborového centra konzervování a restaurování moderních fondů

Stručná rekapitulace:

- automatizace procesů, jež byly dosud řešeny individuálně
- aktivní podpora obohacování konzervačních sbírek a jejich doplňování
- výpočet počtu exemplářů pro trvalé uchování do budoucna
- efektivnější odhady finanční náročnosti
- VDK není NDK... :o)

Děkuji za pozornost!

tomas.foltyn@nkp.cz